

**ПОЛІТИКА СТІЙКОСТІ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Вступ

В умовах повномасштабної війни та очікуваного післявоєнного відновлення України критичною є спроможність освітніх та наукових інституцій, включно класичних закладів вищої освіти, яким є ДВНЗ «Ужгородський національний університет», зберігати стійкість щодо якісного виконання своїх функцій на основі засад сталості. Це стимулює оновлення пріоритетів розвитку освітньої, наукової, інноваційної, економічної, соціальної та екологічної сфери життєдіяльності УжНУ в умовах непередбачуваності. Водночас дотримуючись принципів сталого розвитку, університет, за будь-яких військово-політичних, соціальних та економічних умов, повинен бути дієвою і проактивною освітньою і науковою установою, центром громадського та соціального життя регіону, спроможним миттєво реагувати на зміну викликів середовища, у якому розвивається. Передумови та логіка російсько-української війни є вагомими доказами оптимальності моделі сталого розвитку на глобальному, національному та локальному рівнях як такої, що поєднує принципи поваги до прав людини, соціальної і гендерної справедливості, інклюзії, толерантності, збереження довкілля для потреб наступних поколінь і водночас ефективної економічної діяльності. При тім критичного значення набуває спроможність університету відповідати критеріям стійкості тобто бути здатним ідентифікувати, реагувати на загрози, адаптуватися до змін безпекового і загалом зовнішнього середовища, підтримувати стале функціонування до, під час і після настання кризової ситуації задля збереження її життєдіяльності та подальшого розвитку.

Для Ужгородського національного університету пріоритетним є завдання збереження та розвитку людського капіталу, що можна досягти завдяки якісній освіті молоді та безперервному професійному розвитку впродовж життя, доступу до освітніх послуг усім зацікавленим особам, включно представників та представниць вразливих груп, підвищення ефективності взаємодії з роботодавцями, замовниками науково-прикладних, інноваційних продуктів та послуг. Розвиток університету, окрім орієнтації на інноваційне та економічне зростання, має бути сфокусованим на забезпечення екологічної стійкості, соціальної та гендерної справедливості. Крім виконання внутрішніх (статутних) функцій, сучасні університети мають значний вплив на економічну, соціальну, культурну, технологічну сфери та навколишнє середовище громад, регіонів, країн та глобальні умови загалом, відіграють фундаментальну роль у формуванні майбутніх поколінь. Освіта є одним із пріоритетів Цілей сталого розвитку ООН та Стратегії сталого розвитку Європейського Союзу.

Таким чином, Ужгородський національний університет, поряд із місією освітньої та науково-дослідної, інноваційної діяльності має важливе значення як осередок:

1. збереження та розвитку людського і соціального капіталу;
2. формування лідерського потенціалу;
3. зміцнення громадянського суспільства;
4. формування громадянської культури та толерантної поведінки, відсутності практики дискримінації відносно різних груп осіб;
5. соціально-економічного розвитку;
6. екологічної безпеки регіону;
7. забезпечення стійкості та сталості розвитку регіону.

Важливими факторами стійкості та сталого розвитку УжНУ є привабливість для здобувачів освіти різних освітніх рівнів, здійснення системної науково-дослідної роботи та інноваційної діяльності науково-педагогічними працівниками, молодими вченими та студентами, фінансова стабільність і позитивна динаміка у прибутковості, результативність та комфортність, соціальна захищеність здобувачів освіти та працівників, позитивний вплив результатів діяльності на розвиток Ужгородської громади, Закарпатської області та України загалом, впровадження цінностей та принципів гендерної рівності і недискримінації, формування сприятливих умов для рівного доступу до освітнього процесу, наукової діяльності, інформаційних, цифрових та інших послуг для осіб з інвалідністю, створення безбар'єрного простору, свідоме управління та діяльність, враховуючи потребу збереження довкілля, розумного споживання енергетичних ресурсів, стійке забезпечення основних управлінських та бізнес-процесів (освітнього, науково-інноваційного, взаємодії із зацікавленими сторонами) в умовах воєнного часу та очікуваного післявоєнного відновлення та розвитку.

У нормативному вимірі, Політика стійкості та сталого розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (далі Політика) спрямована на реалізацію принципів сталого розвитку та Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях. Документ розроблений відповідно до норм Конституції України, Закону України № 1556-VII «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року, Закону України 2745-VIII «Про фахову передвищу освіту» від 6 червня 2019 року, Закону України 848-VIII «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року, Закону України № 4312-VI «Про професійний розвиток працівників» від 12 січня 2012 року, Закону України № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року, Указу Президента України №111/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23 березня 2021 року «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації», Указу Президента України №722/2019 «Про Цілі сталого

розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року, Указу Президента України №479/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про запровадження національної системи стійкості», Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.11.2016 № 932-р, Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року, Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 року, Концепції комунікації у сфері гендерної рівності, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року, Концепції екологічної освіти України, затвердженої рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 20 грудня 2001 року, стандартів освітньої діяльності та вищої освіти, Статуту ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Плану екологічного та соціального управління ДВНЗ «Ужгородський національний університет», інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти. Крім того, варто зауважити, що у здійсненні різних видів діяльності Ужгородського національного університету застосовуються Політики Світового Банку (ОР/ВР 4.01: Екологічна оцінка, ОР/ВР, ОР/ВР 4.11: Матеріальна культурна спадщина; ОР/ВР 4.12: Вимушене переселення тощо).

Окрім цього, Політика ґрунтується на застосуванні комплексу принципів:

1. змістовних: дотримання демократичних цінностей і свобод, рівності, справедливості, демократії, верховенства права, егалітарності (рівності прав і можливостей), поваги до людської гідності, доступності, недискримінації та толерантності;
2. функціональних: системність, інклюзивність та широке, активне і значуще залучення жінок і чоловіків, всіх зацікавлених сторін до реалізації цієї Концепції, проведення моніторингу та оцінки прогресу її реалізації, відкритість і прозорість, інноваційність, інтерсекційність та врахування потреб різних груп, залежно від можливих додаткових підстав для дискримінації (раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак);
3. організаційних: об'єктивність та обґрунтованість визначення проблем у сфері сталого розвитку, проведення оцінки їх масштабу, відповідність міжнародним нормам та зобов'язанням, оптимальність варіантів розв'язання проблем, орієнтація на кращі міжнародні стандарти та практики у сфері освіти, відкритість процесу реалізації положень цієї Концепції та надійний механізм підзвітності, включаючи конкретність, досяжність цілей та вимірюваність очікуваних результатів її реалізації.

Реалізація Політика спрямована, насамперед, на такі цільові групи:

1. здобувачки і здобувачі освіти: студентки/студенти, слухачки/слухачі, стажистки/стажисти, аспірантки/аспіранти, інші особи, які здобувають освіту чи отримують освітні послуги за будь-яким видом та формою її здобуття в ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

2. управлінський, науково-педагогічний, педагогічний персонал ДВНЗ «Ужгородський національний університет», який забезпечує ефективність та якість функціонування усіх підрозділів університету і від уявлень, поглядів, ідеалів, оцінок та переконань якого значною мірою залежить світогляд майбутніх поколінь;

3. батьки та законні представники здобувачок і здобувачів освіти, які здійснюють виховання дітей та молоді, формують їх уявлення про світ та є взірцем поведінки;

4. персонал органів управління освітою, який приймає управлінські та кадрові рішення, визначає умови для роботи закладів освіти, зокрема реалізує державну політику щодо сталого розвитку, інклюзії, безбар'єрності, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти;

5. роботодавці та інші зацікавлені сторони, запит яких щодо випускників, інших освітніх, науково-дослідницьких, інноваційних, соціальних послуг є критерієм ефективності університету і, водночас, стимулом для його подальшого розвитку.

Таким чином, Ужгородський національний університет буде втілювати практики сталого розвитку та просувати його принципи на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях, що означатиме поєднання економічних, соціальних, гендерних, екологічних та культурних зобов'язань разом із освітніми, науково-дослідницькими, інноваційними та безпековими. Цей комплексний підхід зумовлює визначення основних компонентів Політики, а саме освітнього, науково-дослідницького та інноваційного; економічного; соціального; екологічного; організаційного.

Розділ І. Освітній компонент

Відповідно до пріоритетів Політики передбачається впровадження у середовищі ДВНЗ «Ужгородський національний університет» принципів освіти для сталого розвитку тобто спрямування навчального процесу на формування компетентностей щодо раціонального та відповідального ставлення до природного середовища, а також гармонійного розвитку економічної та соціальної сфер.

Зокрема, реалізація освітнього компоненту передбачає:

1. Врахування визнаних у Європейському просторі вищої освіти та рекомендованих Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою механізмів і процедур щодо застосування людиноорієнтованого,

клієнтоорієнтованого та студентоорієнтованого підходів і принципів сталого розвитку університету.

2. Підготовка висококваліфікованих і конкурентних на ринку праці фахівців, для чого створюються умови для реалізації особистісного потенціалу здобувачів освіти, розвитку їх творчих здібностей, забезпечення рівних прав та створення рівних можливостей у здобутті якісної вищої освіти, відповідно до принципів сталого розвитку.

3. Впровадження освітніх та освітньо-наукових програм, що розроблені відповідно до принципів академічної свободи, доброчесності та сталого розвитку.

4. Запровадження освітніх інноваційних технологій, впровадження практик гендерно чутливого підходу, досвіду соціальної інклюзії для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп осіб, розвитку неперервної освіти впродовж життя для дорослих.

5. Проведення гендерної експертизи освітніх програм та робочих програм дисциплін, розробка практичних рекомендацій щодо включення гендерних аспектів до змісту компонент освітніх та освітньо-наукових програм.

6. Забезпечення єдиного підходу на основі ідей сталого розвитку до розроблення освітніх програм усіх рівнів із обов'язковим урахуванням професійних стандартів, визначенням критеріїв оцінювання набутих компетенцій та кваліфікацій у двох аспектах: 1) інтегрування питань сталого розвитку в існуючі освітні програми, програми навчальних дисциплін, зміст просвітницьких заходів тощо; 2) впровадження нових освітніх програм, навчальних дисциплін, зокрема шляхом пропозиції у каталогах вибіркових дисциплін.

7. Гарантування рівності й доступу до освітніх програм осіб із вразливих груп, які через недоліки освітнього характеру, спричинені особистими, соціальними, військово-політичними, гендерними, культурними або економічними обставинами потребують особливої підтримки для реалізації свого освітнього потенціалу.

8. Впровадження ефективних методів і практик роботи з особами з інвалідністю та особливими потребами загалом для зміни сприйняття цієї категорії осіб у суспільстві.

9. Започаткування освітніх програм або ж спеціалізацій «Сталий розвиток суспільства/громади», «Соціальна інклюзія та безбар'єрне середовище», а також організація курсів, тренінгів та семінарів у сфері підвищення професійної кваліфікації з вказаних вище тематик.

10. Включення освітніх компонентів (модулів, тем), що формують розуміння безбар'єрності для студентів освітнього ступеню «Бакалавр» (магістр медичного спрямування) всіх напрямів підготовки.

11. Впровадження підходів самоосвіти та освіти дорослих впродовж життя в освітній процес університету, а також запровадження складових

екологічного спрямування та соціальної інклюзії в програми підвищення кваліфікації працівників університету.

12. Надання послуг з підвищення кваліфікації сторонніх осіб з окремих питань у сфері екології, охорони навколишнього середовища та сталого природокористування.

Розділ II

Науково-дослідницький та інноваційний компонент

Впровадження науково-дослідницького та інноваційного компоненту Політики передбачає:

1. Розробку та фінансування фундаментальних і прикладних досліджень з проблематики сталого розвитку та стійкості.

2. Врахування під час конкурсів стартапів сфери глобальних викликів та стійкості установ і організацій з подальшою підтримкою найкращих із них.

3. Здійснення наукових та науково-прикладних досліджень з дотриманням принципів міждисциплінарності, гендерного підходу, соціальної інклюзії та соціальної орієнтованості результатів досліджень.

4. Впровадження гендерної складової до наукових досліджень та оприлюднення їх результатів.

5. Реалізація заходів з популяризації ролі та внеску жінок у розвитку науки.

6. Розширення існуючих та розробка нових «зелених» інфраструктурних проєктів університету, поширення практик сталого ландшафту та адаптації до наслідків зміни клімату.

7. Реалізація заходів із популяризації результатів наукових досліджень та прикладних розробок екологічного спрямування.

8. Сприяння розробці, впровадженню та фінансуванню програм міждисциплінарних наукових досліджень науковців та здобувачів освіти університету за рахунок ресурсів дослідницьких та інноваційних програм Європейського Союзу, програм ООН та інших міжнародних донорів.

9. Співпраця з органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими зацікавленими сторонами щодо надання консультаційних і науково-дослідницьких послуг, виконання дослідно-конструкторських робіт, розробки програм проведення експертиз та аудитів з тематики сталого розвитку та стійкості.

Розділ III

Економічний компонент

Економічний компонент Політики передбачає збереження та збільшення ресурсного потенціалу ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за рахунок:

1. Диверсифікації джерел фінансування освітньої діяльності університету як основи академічної автономії і необхідної умови оновлення матеріально-технічної бази для надання якісних освітніх послуг та проведення наукових і прикладних досліджень.

2. Використання принципів гендерного бюджетування у фінансово-економічній діяльності університету.

3. Запровадження принципу співфінансування програм, проєктів, заходів, які реалізуються в університеті за рахунок зовнішніх джерел (міжнародних донорів, роботодавців, випускників, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших зацікавлених сторін).

4. Забезпечення автономного електропостачання та теплопостачання будівель університету, продовження політики теплодернізації та енергоефективності.

5. Збільшення частки енергоефективних проєктів та технологій, розбудова інфраструктури, що продукує низький вміст вуглецю та побутових відходів.

6. Раціонального водоспоживання та водокористування, яке засноване на передових ефективних технологіях, просування обізнаності щодо оптимізації цих систем.

7. Демонстрації лідерства у скороченні відходів та раціональному поводженні з ними.

8. Підтримки пішохідних, велосипедних, транзитних перевезень, спільного сполучення автомобілів, продуктивних партнерських відносин з Ужгородською громадою для постійного вдосконалення інфраструктури логістики між корпусами університету.

9. Запровадження відповідальної практики закупівель щодо забезпечення етичної та сталої продукції на всіх етапах ланцюгів постачання.

Розділ IV

Соціальний компонент

Впровадження соціального компоненту Політики включає:

1. Забезпечення рівних прав та створення рівних можливостей працевлаштування і професійного зростання в університеті, зокрема для жінок, батьків із дітьми та осіб з інвалідністю, збільшення кількості жінок на посадах, які передбачають прийняття рішень в університеті.

2. Сприяння в отриманні якісної освіти особам із вразливих груп населення та пільгових категорій (діти сироти та позбавлені батьківського піклування, особи з інвалідністю, учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, постраждалі учасники Революції Гідності, діти осіб учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни та постраждалих учасників Революції Гідності, діти, зареєстровані як внутрішньо переміщені особи, інші категорії).

3. Розширення для здобувачів освіти та працівників університету доступу до соціальних послуг, послуг із охорони здоров'я, охорони праці, психологічної допомоги.

4. Створення умов для поєднання сфер продуктивної та репродуктивної праці для здобувачів освіти та працівників університету (концепція університету наближеного до сім'ї, дитячі кімнати, кімнати для годування, інклюзивні простори, зони для відпочинку та неформального спілкування на території корпусів).

5. Орієнтація у діяльності на вирішення проблем громади, сприяння розвитку волонтерських рухів, зв'язків із організаціями громадянського суспільства, формування культури соціальної відповідальності.

6. Визначення об'єктів, що потребують першочергової адаптації до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп осіб; створення в університеті доступного архітектурного та інформаційного середовища.

7. Запобігання та відповідне реагування на різні прояви дискримінації чи мобінгу, застосування відповідних заходів для захисту працівників університету та здобувачів освіти.

Розділ V

Екологічний компонент

Екологічний компонент Політики передбачає розуміння суті глобальних, національних, регіональних та місцевих екологічних проблем та їх соціально-економічних наслідків, зокрема:

1. Формування екологічної компетентності у здобувачів освіти та працівників, зокрема через:

- розвиток існуючих та започаткування нових напрямів наукових досліджень і розробок екологічної спрямованості, які мають міждисциплінарний характер та орієнтовані на актуальні потреби суспільства;
- підтримку природоохоронних заходів;
- формування екологічної компетентності та екологічно збалансованої споживчої культури, розуміння екологічних наслідків будь-яких проєктів;
- залучення учасників університетської спільноти в екологічно- і соціальнозначущі проєкти.

2. Становлення екосистемно збалансованого підходу до цінностей споживання та ресурсозбереження у здобувачів освіти та працівників університету через:

- зниження обсягу утворення відходів, роздільний їх збір та перетворення на вторинну сировину;
- окремий збір органічних відходів на території гуртожитків;
- відмову від використання матеріалів, що не підлягають рециклізації чи утилізації;
- зниження рівня водоспоживання та водокористування, застосування водозберігаючих технологій, популяризація раціонального використання водних запасів;
- енергозбереження та енергоефективність, впровадження альтернативних джерел енергії;
- зниження споживання витратних матеріалів в освітньому науково-дослідницькому, управлінському процесах, зокрема у внутрішньому документообізі.

3. Застосування технологій і матеріалів, що відповідають екологічним стандартам під час проведення реновацій, реконструкцій та будівництві нових будівель, проектування реконструкцій за принципом Оцінки життєвого циклу.

4. Впровадження системи зелених закупівель: використання безпечних для здоров'я людини і навколишнього середовища товарів, виготовлених відповідальними виробниками, збільшення частки локальних товарів у загальному обсязі закупівель.

5. Збільшення площ озеленення на території біля будівель університету, впровадження вертикального озеленення, догляд за видовим різноманіттям флори і фауни на території корпусів, контроль за розповсюдженням інвазивних представників флори і фауни, а також алергенів.

6. Зниження шумового, вібраційного та світлового забруднення, виробленого університетом.

7. Забезпечення в університеті сприятливого для людини середовища: повітряно-тепловий, світловий, акустичний комфорт, контроль і управління.

8. Впровадження систем екологічного аудиту, менеджменту та звітності.

Розділ VI

Організаційний компонент

Організаційний компонент Політики сфокусований на впровадженні засад стійкості та сталості в управлінську діяльність ДВНЗ «Ужгородський національний університет», зокрема шляхом:

1. Стимулювання участі працівників університету (адміністрації, науково-педагогічних, педагогічних працівників, навчально-допоміжного,

адміністративно-господарського персоналу) та здобувачів вищої освіти у забезпеченні освітньої, науково-дослідницької, інноваційної діяльності університету та формуванні стійкої позитивної академічної репутації.

2. Гарантування рівності й доступу до навчання та роботи всіх зацікавлених сторін та осіб.

3. Використання сучасних технологій та методик навчання, що дають змогу здобувачам освіти отримувати якісні знання, незалежно від способів та методів сприйняття та засвоєння інформації та зовнішніх викликів.

4. Використання науково-творчого потенціалу здобувачів освіти для вирішення прикладних завдань університету.

5. Сприяння академічній доброчесності та етиці академічних взаємовідносин серед здобувачів освіти та науковців університету.

6. Впровадження ефективного механізму взаємодії університету, закладів освіти, органів влади, роботодавців, професійних спілок, фахових об'єднань для підготовки кадрів та професійного навчання.

7. Співпраця з питань сталого розвитку з органами влади, науковими, освітніми та іншими установами та зацікавленими сторонами на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях.

8. Створення механізмів адаптивного управління стійкістю університету через утримання основних процесів та показників функціонування в межах динамічної рівноваги.

9. Налагодження діалогу між органами публічної влади, організаціями громадянського суспільства, бізнес-структурами у контексті освітнього процесу.

10. Впровадження стратегічного аналізу діяльності університету, що забезпечує можливість підвищувати рівень готовності до реагування на загрози й кризові ситуації, а також адаптивність до швидких змін зовнішнього середовища та забезпечувати спрямоване самоуправління окремих підсистем.

11. Використання пріоритетів Концепції у прийнятті управлінських рішень, зокрема у сфері кадрової політики, фінансів, розвитку кампусу, надання додаткових послуг, розвитку інфраструктури, обладнання, здійснення закупівель.

Розділ VII

Індикатори імплементації Політики

Індикатори імплементації Політики в освітній діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет» є такими:

– Кількість документів (стратегічних, розпорядчих, адміністративних, звітність та ін.), які містять принципи, стандарти та підходи сталого розвитку університету, од.;

– Кількість освітніх інноваційних технологій запроваджених, за н.р., од.;

- Кількість впроваджених практик та заходів гендерно чутливого підходу, за н.р., од.;
- Кількість впроваджених практик та заходів зі створення безбар'єрного простору для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп осіб, протягом н.р., од.;
- Кількість впроваджених практик та заходів розвитку неперервної освіти впродовж життя для доросли, протягом н.р., од.;
- Питома вага освітніх та освітньо-наукових програм, що розроблені у відповідності до академічної свободи, доброчесності та сталого розвитку, %;
- Питома вага освітніх програм, які відповідають вимогам гендерної чутливості за результатами гендерної експертизи, %;
- Питома вага робочих програм дисциплін, які відповідають вимогам гендерної чутливості за результатами гендерної експертизи, %;
- Питома вага освітніх програм, які містять принципи сталого розвитку, %;
- Питома вага робочих програм дисциплін, які містять принципи сталого розвитку, %;
- Кількість нових компонент (обов'язкових та вибіркового) освітніх та освітньо-наукових програм з питань сталого розвитку, протягом н.р., од.;
- Питома вага компонент (обов'язкових та вибіркового) освітніх та освітньо-наукових програм з питань сталого розвитку, %;
- Питома вага компонент (обов'язкових та вибіркового) освітніх та наукових програм, з питань застосування і впровадження інклюзивних практик, %;
- Кількість просвітницьких заходів з питань сталого розвитку, протягом н.р., од.;
- Кількість працівників та здобувачів освіти, які набули додаткової спеціальності чи підвищили рівень кваліфікації протягом н.р., за статтю, осіб.

Індикатори імплементації Політики в науково-дослідницькій та інноваційній діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

- Питома вага видатків бюджету університету на заходи, пов'язані з проєктами з інноваційними ресурсозберігаючими технологічними рішенням %;
- Кількість наукових (фундаментальних, прикладних, міждисциплінарних) досліджень з питань сталого розвитку та/чи стійкості, протягом н.р., од.;
- Питома вага наукових досліджень та проєктів, якими керували жінки, протягом н.р., %;
- Питома вага наукових (теоретичних, прикладних, міждисциплінарних) досліджень з питань сталого розвитку та/чи стійкості, %;
- Кількість наукових (теоретичних та прикладних) досліджень з гендерної тематики, од.;
- Кількість наукових (теоретичних та прикладних) досліджень з питань роботи з людьми з інвалідністю, од.;

- Кількість наукових публікацій та прикладних розробок з питань сталого розвитку та/чи стійкості, од.;
- Кількість стартапів, що стосуються тематики сталого розвитку та/чи стійкості, од.;
- Питома вага «зелених» інфраструктурних проєктів університету, %;
- Кількість практик, проєктів та заходів сталого ландшафту та адаптації до погодних наслідків зміни клімату, од.;
- Обсяг залучених коштів для фінансування програм наукових (теоретичних та прикладних) досліджень здобувачів освіти та науковців університету, з питань сталого розвитку та/чи стійкості, тис.грн.;
- Обсяг залучених коштів на фінансування програм міждисциплінарних досліджень здобувачів освіти та науковців університету, тис.грн.;
- Кількість випадків академічної недоброчесності у здобувачів освіти, працівників, од.

Індикатори імплементації Політики в економічній діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

- Обсяги надходжень до спеціального фонду бюджету університету, за типами джерел, тис. грн.;
- Питома частка залучених коштів від міжнародних донорів, роботодавців, партнерів, зацікавлених сторін, %.
- Середній розмір заробітної плати працівників, за типами посад та за статтю, тис.грн.;
- Середній розмір премій та інших видів матеріального заохочення працівників в порівнянні з попередніми роками, за статтю, тис. грн.;
- Співвідношення середньої заробітної плати в університеті із середнім показником заробітної плати в області, %;
- Питома вага видатків бюджету університету на преміювання та інші види матеріального заохочення працівників, за статтю, %;
- Питома вага видатків бюджету університету на ремонти та оновлення інфраструктури, відповідно до принципів сталого розвитку та/чи стійкості, %;
- Обсяг видатків на закупівлю паперу, тис.грн.;
- Динаміка зменшення видатків на закупівлю паперу, %;
- Обсяг доходів університету з передачі відходів на вторинну переробку, тис. грн.;
- Динаміка збільшення доходів від передачі відходів на вторинну переробку, %.
- Частка локальних товарів у загальному обсязі закупівель, %.

Індикатори імплементації Політики в соціальній діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

- Кількість працівників, за статтю, віком, посадами, стажем роботи, осіб;

- Питома вага жінок на керівних посадах, %;
- Питома вага працівників з дітьми у віці до 3 років, %;
- Динаміка кількості працівників, що перебувають у відпустці по догляду за дитиною, за статтю та тривалістю відпустки, %;
- Кількість здобувачів освіти, за статтю, віком, місцем проживання, спеціальностями та формами здобуття освіти, тис. осіб;
- Питома вага здобувачів освіти з дітьми у віці до 3 років, %;
- Питома вага осіб з інвалідністю серед здобувачів освіти, за статтю, %;
- Питома вага осіб з інвалідністю серед працівників, за статтю, %;
- Кількість працівників та здобувачів освіти, які мають інвалідність різних нозологій та різного ступеня важкості (група інвалідності), осіб;
- Кількість інклюзивних просторів в університеті, од.;
- Кількість соціальних послуг для здобувачів освіти, за видами, од.;
- Кількість соціальних послуг для працівників, за видами, од.;
- Кількість послуг охорони здоров'я для здобувачів освіти, за видами, од.;
- Кількість послуг охорони здоров'я для працівників, за видами, од.;
- Кількість послуг соціальної інклюзії для здобувачів та працівників, за видами, од.;
- Кількість інформаційних послуг для здобувачів освіти та працівників, за видами, од.;
- Кількість курсів, проєктів, заходів з поширення знань про сталий розвиток, од.

Індикатори імплементації Політики в екологічній діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

- Кількість енергоефективних проєктів та технологій, проєктів з розбудови інфраструктури, що продукує низьким вміст вуглецю та побутових відходів, од.;
- Динаміка водоспоживання та водокористування, м³;
- Динаміка споживання електроенергії, кВт;
- Кількість об'єктів велосипедної інфраструктури, од.;
- Динаміка збільшення об'єктів велосипедної інфраструктури, %;
- Кількість здобувачів освіти та працівників, що користуються велосипедною інфраструктурою університету, тис. осіб;
- Обсяг відходів, тис. тон;
- Обсяг відходів роздільного збору, тис. тон;
- Обсяги відходів, що йдуть на вторинну переробку, тис. тон;
- Динаміка скорочення відходів, %;
- Динаміка скорочення використання паперу, %;
- Динаміка збільшення твердих побутових відходів, що потрапляють на вторинну переробку, %;
- Кількість контейнерів для сортування сміття, од.
- Кількість водозберігаючих технологій, од.;

- Кількість об'єктів альтернативних джерел енергії, од.;
- Обсяг закупівлі будівельних матеріалів із вторинної сировини, тис. тон;
- Кількість проведених екологічних аудитів, од.;
- Кількість екологічних звітів;
- Кількість господарств університету, які запроваджують практику сталого сільського господарства, од.;
- Кількість відкритих та закритих зелених зон, од.;
- Площа озеленення на території університету, га;
- Площа вертикального озеленення;
- Кількість компостних ям / кількість зібраної органіки біля гуртожитків, шт./ тис.тонн.

Індикатори імплементації Політики в організаційній сфері ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

- Кількість позитивних згадок про діяльність УжНУ в міжнародних/ національних, регіональних, локальних ЗМІ за рік, од.
- Кількість впроваджених нових сучасних технологій та методик навчання, од.
- Кількість договорів та меморандумів про співпрацю з закладами освіти, органами влади, роботодавцями, організаціями громадянського суспільства, од.
- Розробка механізму адаптивного управління стійкістю університету, од.
- Кількість стратегій за різними видами діяльності Університету, од.
- Кількість наданих додаткових послуг, од.

Розділ VIII

Забезпечення реалізації Політики

Політика передбачає зміни у діяльності ДВНЗ «Ужгородський національний університет», які стосуватимуться різних груп осіб:

- здобувачі освіти – перехід від пасивного засвоєння знань до активного їх пошуку, практичного осмислення;
- науково-педагогічні та педагогічні працівники – перехід від передачі знань до створення умов для їх активного засвоєння та отримання практичного досвіду;
- керівництво та співробітники університету – зміни у використанні ресурсів, впровадження принципів стійкості, сталості в управлінні, налагодження діалогу із зацікавленими групами.

Заклад вищої освіти несе відповідальність за позитивний вплив на суспільство, відповідно, економічні, соціальні, екологічні та культурні обов'язки Ужгородського національного університету стають пріоритетними поряд із відданістю освіті та дослідницькій майстерності.

У цьому контексті метою ДВНЗ «Ужгородський національний університет» є:

- досягнення статусу освітнього лідера в Україні та Карпатському регіоні, що діє на засадах стійкості та сталості;
- випереджальна підготовка науково-технічних кадрів, що володіють компетенціями світового рівня на основі інтеграції освітнього процесу з дослідженнями і розробками в пріоритетних напрямках розвитку для забезпечення конкурентоспроможності та в інтересах високотехнологічних галузей економіки;
- формування і розвиток структур, які ефективно взаємодіють між собою на основі принципів кооперації та інтеграції в рамках реалізації спільних проектів;
- розвиток людського потенціалу університету, залучення до освітньої, науково-дослідницької та інноваційної діяльності талановитої молоді шляхом створення комфортного середовища та стимулювання реалізації міждисциплінарних проектів;
- розвиток підприємницької ініціативи, створення і розвиток сучасної системи комерціалізації результатів досліджень і розробок університету для забезпечення формування стійкого потоку фінансування, незалежно від надходжень з державного бюджету;
- модернізація матеріально-технічної бази за рахунок залучення співфінансування із зовнішніх джерел;
- створення проєктного офісу, формування сучасних дослідницьких команд і груп, включно. із залученням до роботи в цих групах осіб із інвалідністю.

Для моніторингу виконання цих завдань передбачено створення структури підтримки, яка визначає цінність стійкості та сталості, впливає на ресурси, сприяє співпраці та інноваціям. Ці функції покладено на членів Робочої групи зі стійкості та сталого розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Склад Робочої групи затверджується наказом ректора. До складу Робочої групи можуть входити: ректор, проректор(и) із науково-педагогічної роботи, проректор з наукової роботи, проректор із адміністративно-господарської діяльності, помічник ректора, керівники Центру сталого розвитку, Центру гендерної освіти при УжНУ, Центру міждисциплінарних наукових досліджень УжНУ та інші.

Члени Робочої групи здійснюють свою діяльність, виходячи з наступних принципів:

1. Закласти основу стійкості та сталості як важливих спільних цінностей.
2. Управління сталим розвитком: розбудова інституційного потенціалу для моніторингу, комунікації та підтримки.
3. Систематизація дій із забезпечення стійкості та сталого розвитку: мобілізувати ресурси на всіх рівнях для активізації втілення ідей сталого розвитку.
4. Постійне звітування: прозоре звітування про прогрес та відзначення успіхів.
5. Жива лабораторія: співпраця між академічними та оперативними підрозділами, щоб зробити університет моделлю сталого розвитку для вивчення

та досліджень; виконання наукових досліджень, які забезпечують високу якість підготовки всебічно розвинених, висококваліфікованих і глобально конкурентних фахівців.

На виконання Політики стійкості та сталого розвитку ДВНЗ «Ужгородський національний університет» щороку буде розроблятися План дій, у якому будуть враховані зміни в соціально-економічному, політичному та культурному розвитку на всіх управлінських рівнях. Перший такий план буде розробленим на 2023 рік.